אמר קרא ראשית ששיריה ניכרים. ואם תאמר והא שייריה ניכרים דמעיקרא הוה אסיקא בהגאה של כילוי כגון הדלקה וכיולא בו מידי דהוה אטבל טמא דאין מדליקין בו ומשעת הרמה ואילך מדליקין בו וי"ל דדוקא בטבל טמא אין מדליקין בדדרשינן [ט] את משמרת תרומותי בשתי תרומות הכתוב מדבר מה תרומה טהורה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אף תרומה וכו' אבל בטבל של חמץ מדליקין דלא איירי אלא בשתי תרומות:

לאימת מתכשרי לכי סחיט להו וכי סחיט להו בציר ליה שיעוריה. מכאן מקשה ר"ת לפ"ה דפירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה דהא מכי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כל הנשאר דמשקין מיצלע בליעי וה"ל יוסף תירץ דאע"פ שאוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה [י] אין מקבל הכשר בפחות מכביצה ואומר ר"י דהיינו טעמא דמאשר יאכל נפקא ליה לטמא אחריס בכביצה אוכל הנאכל בצם אחת ועלה קאי אשר יצא עליו מים אלמא לא מקבל הכשר בפחות מכביצה [יא] ועוד מקשה ר"ת דאמרינן בפ' אלו עוברין (לקמן מד.) הטוס והשמן של תרומה ומקפה של חולין ונגע טבול יום במקצתו לא פסל אלא מקום מגעו וכתב בכל הספרים והיינו בה מקום מגעו אמאי פסול והא לא הוי כביצה אלמא לא מקבל טומאה בכל שהוא ורש"י מוחק שם מן הספרים ומפרש בדוחק ועוד ה"ר אליהו מביא ראיה מתי"כ דדרשינן גבי כלי חרס דכתיב ואותו תשברו אותו אתה שובר לטהרתו ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן ואי מקבלין טומאה בכל שהוא פסיעה דלא מהני להו שבירה והיא דת"כ שהביא רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא היא ומילי טובא מפיק מקרא בת"כ ולית הנא אלא אסמכתא ורש"י בעצמו חזר בו בפ' אותו ואת בנו (חולין דף פב.) בשמעתא דפרה מטמא טומאת אוכלים דהקשה למה לה קבלת טומאה היא גופה מטמא אדם ובגדים ותירץ רש"י דכי האי גוונא מפרש בכריתות בפ' דם שחיטה (דף כח.) כגון שחיפוה בפחות מכביצה בצק אי משוים ליה אוכל מצטרף ליה בהדי בצק ומקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי בצק טומאה דליתי בה שיעור וכי נגעי אוכלין אחריני טהורין הן שאין נוגעין בנבילה אלא בבצק לשון רש"י [ב]: [וע"ע תוס' שבת לא. ד"ה אי לענין ומו' זכחים לא. ד"ה אמר:]

בשליקתא

אמר אמר קרא [1] ראשית [2] ששיריה ניכרין לישראל [3] יצתה זו שאין שיריה ניכרין יתיב רב אחא בר רב עויא קמיה דרב חסדא ויתיב ואמר משמיה דר' יוחנן [4] [א] ענבים שנטמאו [5] דורכן פחות פחות מכביצה ויינן כשר לנסכין אלמא קסבר משקין מיפקד פקידי לאימת קא מיטמאי לכי סחיט להו לכי סחיט להו ליתיה לשיעוריה אי הכי כביצה נמי [6] דהתנן [ב] טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהורין התם דאי עבד הכא לכתחלה גזירה דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה א"ל רב חסדא [7] מאן ציית לך ולרבי יוחנן רבך וכי טומאה שבהן להיכן הלכה אלמא קא סבר משקין מיבלע בליעי וכיון דאיטמו ליה אוכלא איטמו ליה משקין אמר ליה ואת לא תיסברא דמשקין מיפקד פקידי והתנן טמא מת שסחט זיתים וענבים [8] מכוונת כביצה טהורין אי אמרת בשלמא מיפקד פקידי משום הכי טהורין אלא אי אמרת מיבלע בליעי אמאי טהורין א"ל הכא במאי עסקינן בענבים שלא הוכשרו לאימת מתכשרי לכי סחיט להו [9] כי סחיט להו בציר להו שיעורא דאי לא תימא הכי הא דתניא [10] הא למה זה דומה לתרומת תותין [11] (זיתים) וענבים שנטמאה שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה הא היתר אכילה נמי אית ביה דאי בעי דריך להו פחות פחות מכביצה אמר רבא גזירה [12] דילמא אתי בהו לידי תקלה [ג] אמר ליה אביי ומי חיישינן לתקלה והא תניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אמר ליה [13] פת זריק ליה בין העצים שמן של תרומה רמי ליה בכלי מאום גופא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת אביי אמר משמיה דרחזקיה ורבא אמר דבי רבי יצחק בר מרתא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אבל חיטי לא שמא יבא בהן לידי תקלה ורבי יוחנן אמר [14] אפילו חיטי ואמאי ניחוש דילמא אתי בהן לידי תקלה כראמר רב אשי

בשליקתא

שהניחו בחמה ונתמעטו טהורין וכן כזית חלב ופיגול ונותר חזר והניחן בגשמים ותפחו טמאין וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וחלב ואע"ג דגשמים הנבלעין בתוכו לאו חלב נינהו דאי סחיט להו ושתי מייניהו כזית פטור אפילו הכי כל כמה דבגווה מינהו משלמי לשיעוריה. וטומ' מת דוקא נקט אליבא דרבי יוחנן דאמר דאפילו בפת בשמן של תרומה שנטמאת אביי אמר משמיה דרחזקיה ורבא אמר דבי רבי יצחק בר מרתא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אבל חיטי לא שמא יבא בהן לידי תקלה ורבי יוחנן אמר [ד] אפילו חיטי ואמאי ניחוש דילמא אתי בהן לידי תקלה כראמר רב אשי

בשליקתא

דאמר קרא ראשית. משמע שתהא היא ראשית ואלו שייריה ניכרים שתהא היא מתירתן לישראל ואי במפרש תרומת ממץ מה היתר יש בשייריה שתהא ראשיתן עושה שייריה כי הוו מעיקרא טבל הוו שרו בהגאה ואסורין באכילה השתא נמי שרו בהגאה ואסורין באכילה משום חמץ ולענין מאי הוו שייריה: **פחות מכביצה.** אוכל טמא אין מטמא אחרים: **ויין כשר לנסכים.** דאינו מטמא: **קסבר משקין מיפקד פקידי.** מופקדין הן בתוך הזג ואינן חיבור לו אלא כמי שנותנן בכלי וכשנטמא הזג לא נטמא משקה בכלל זג טומאת אוכלין דלאו אוכל דכוותיה חשיבי בהדייהו וטומאת משקין נמי לא נטמאו ואע"פ שמשקה מקבל טומא' בכל שהוא דלא היה שם משקה עליו מעולם ואין ליקוף חביליו עמו הכא זג זה לא נגע במשקין שבתחילו: **לאימת מיטמו.** משקין לכי סחיט להו והנסחטין נוגעין לכל הזגים יחד וכי סחיט להו ליתיה לשיעוריה דאין בזגין כביצה ליתן טומאה דהא פחות מכביצה דרך: **בכביצה נמי.** דהא כי נפיק משקין מיניייהו חסר ליה שיעוריה. אוכל ומשקה מקבל טומאה בכל שהן אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה ברביעית והכי תניא בתורת כהנים [ה] מכל האוכל [ו] מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא לאחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל [ז] אוכל הנאכל בצם אחת והיינו כביצה כדאמרינן בפרק יום כ"כ (יומא פ.) אין בית הבליעה מחזקת יותר מביצת תרנגולת. ואמי שמעתי דאף לקבל טומאה בעי כביצה: **טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהור.** וכדמסיק מילתא במסכת טהרות [ח] ובלבד שלא יגע במשקה וכגון שדרכן בפשוטי כלי עץ שאין מטמאין שאין כאן מטמא משקה אלא חזגין שנגע בהן הטמא קודם לכן בידים שהוא לא מזהר אלא משיצא משקה וכשהמשקין נוגעין בזגין כבר חסר שיעור כביצה. ויותר מכביצה כל דהו קתני התם [ט] בהדיא טמא שכיון שיצא טיפה ראשונה נטמאת הטיפה בכביצה שעדיין היה באוכל כביצה אע"ג דאין משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו דדכוותה תנן התם טובא ובמנחות (דף מד:) נמי מייתי לה בגמרא כביצה אוכלין משום חמץ ולענין מאי הוו שייריה: **פחות מכביצה.** אוכל טמא אין מטמא אחרים: **ויין כשר לנסכים.** דאינו מטמא: **קסבר משקין מיפקד פקידי.** מופקדין הן בתוך הזג ואינן חיבור לו אלא כמי שנותנן בכלי וכשנטמא הזג לא נטמא משקה בכלל זג טומאת אוכלין דלאו אוכל דכוותיה חשיבי בהדייהו וטומאת משקין נמי לא נטמאו ואע"פ שמשקה מקבל טומא' בכל שהוא דלא היה שם משקה עליו מעולם ואין ליקוף חביליו עמו הכא זג זה לא נגע במשקין שבתחילו: **לאימת מיטמו.** משקין לכי סחיט להו והנסחטין נוגעין לכל הזגים יחד וכי סחיט להו ליתיה לשיעוריה דאין בזגין כביצה ליתן טומאה דהא פחות מכביצה דרך: **בכביצה נמי.** דהא כי נפיק משקין מיניייהו חסר ליה שיעוריה. אוכל ומשקה מקבל טומאה בכל שהן אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה ברביעית והכי תניא בתורת כהנים [ה] מכל האוכל [ו] מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא לאחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל [ז] אוכל הנאכל בצם אחת והיינו כביצה כדאמרינן בפרק יום כ"כ (יומא פ.) אין בית הבליעה מחזקת יותר מביצת תרנגולת. ואמי שמעתי דאף לקבל טומאה בעי כביצה: **טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהור.** וכדמסיק מילתא במסכת טהרות [ח] ובלבד שלא יגע במשקה וכגון שדרכן בפשוטי כלי עץ שאין מטמאין שאין כאן מטמא משקה אלא חזגין שנגע בהן הטמא קודם לכן בידים שהוא לא מזהר אלא משיצא משקה וכשהמשקין נוגעין בזגין כבר חסר שיעור כביצה. ויותר מכביצה כל דהו קתני התם [ט] בהדיא טמא שכיון שיצא טיפה ראשונה נטמאת הטיפה בכביצה שעדיין היה באוכל כביצה אע"ג דאין משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו דדכוותה תנן התם טובא ובמנחות (דף מד:) נמי מייתי לה בגמרא כביצה אוכלין

צט א מיי' פי"ב מהל' תרומות הלכה יא וס"ש מהל' מיקוה מזבח הלכה ז:

ק ב מיי' פ"ט מהלכות טומאת אוכלין ה"ב:

קא ג ד מיי' פי"ב מהלכות תרומה הלכה יב:

מוסף רש"י

דורכן פחות פחות מכביצה. דלא יומר, הא אינמו משקין בכביצה מיליאת טיפה ראשונה נטמאת האוכל, שהרי יש בה כשיעור (לקמן לד:). בכביצה מכוונת טהורין. משנה היא במסכת טהרות ומפרש בה בגדיא ובלבד שלא יגע במשקה, שאינו נוגע אלא באוכל, וכיון דכביצה מכוונת הוא לכי סחיט נטיפה קמייתא אסר ליה מכביצה ואין האוכל אע"פ שהוא טמא טמאת המשקה, שאין אוכל טמאת אחרים בפחות מכביצה, אבל אם היה נוגע במשקה אינמו ליה משקה מטיפה ראשונה, שהמשקה מקבל טומאה בכל שהוא, וה"נ תני בה בהדיא יומר מכביצה טמא, שכיון שיצאה טיפה ראשונה טמאה בכביצה, וטמא מת דוקא שרך וכל טמאי מגע, וטמא מת לרבותא נקט דהוי אב הטומאה, משום דקתני טיפה אבל זב שסוחט זיתים וענבים אפילו בגגיר יחידי טמא, שכיון שיצאה טיפה ראשונה טמאה המשקה ממא אב (שבת קמה.).

רבינו חננאל

רב הונא בריה דרב יהושע אמר בענין ראשית, מי ששיריה מותרין לישראל. יצאת תרומת חמץ בפסח ששיריה אסורין לישראל. אמרי משמיה דר' יוחנן ענבים שנטמאו דורכן פחות פחות מכביצה ויינם כשר לנסכים, אלמא קסבר משקין מיפקד פקיד בתוך הזגין ואינן חשובין מן האוכל שנטמא במגע טומאה. לאימת מיטמו לכי סחיט להו, בתר דסחיט להו ליכא אוכל כביצה דליטמא להו להני משקין. ואקשינן אי הכי אמאי דורכן פחות פחות מכביצה קתני. אפילו כביצה נמי דהא תנן בטהרות פ"ג [מ"ב] טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת משקה הנסחט מהן טהור מפני שאין בו כביצה דבמפקי'[ד] לאו בר קבולי טומאה הוא. תשלום זו המשנה ובלבד שלא יגע במקום המשקה. יותר מכביצה טמא, שמכיון שיצאת טיפה ראשונה נטמאת מכביצה. ושנינן מתני' שסחט קתני דיעבד, אבל לכתחלה לא שרינן ליה, דאי שרינן ליה כביצה חיישינן דלמא אתי למעבדינהו ביותר מכביצה, ותנן יותר מכביצה טמא שכיון שיצאת טיפה ראשונה

מוסף רש"י

[1] ראשית. [2] ששיריה ניכרין לישראל. [3] יצתה זו שאין שיריה ניכרין יתיב רב אחא בר רב עויא קמיה דרב חסדא ויתיב ואמר משמיה דר' יוחנן. [4] ענבים שנטמאו. [5] דורכן פחות פחות מכביצה ויינן כשר לנסכין. אלמא קסבר משקין מיפקד פקידי לאימת קא מיטמאי לכי סחיט להו לכי סחיט להו ליתיה לשיעוריה אי הכי כביצה נמי. [6] דהתנן. [ב] טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהורין. [7] מאן ציית לך ולרבי יוחנן רבך. [8] מכוונת כביצה. [9] כי סחיט להו בציר להו שיעוריה. [10] הא למה זה דומה לתרומת תותין. [11] (זיתים) וענבים שנטמאה שאין לו בה לא היתר אכילה ולא היתר הסקה הא היתר אכילה נמי אית ביה. [12] גזירה. [13] פת זריק ליה בין העצים. [14] אפילו חיטי ואמאי ניחוש דילמא אתי בהן לידי תקלה כראמר רב אשי.

מסורת הש"ס

[ט] [ע"ירוטין מ:. תוס' קלו:.], [י] [לקמן לד: ע' תוס' תוס' תוס' קח: ד"ה ולא שומר], [יא] שבת קמד: טהרות פ"ג [מ"ג], [יב] [נדרים נט. שבועות י: מעילה יב.], [יג] [נ"ל כביצה מכוונת], [יד] [ע' תוס' כריתות יג. ד"ה כיון דיקן], [טו] [נעיל לב.], [טז] ס"פ נ"ב, [יח] [נעיל כ: ד"ה נ"ב], [יט] [שמיני פרק טז], [כ] [ויקרא יא], [כא] [שם], [כב] [פ"ב מ"ג], [כג] [שם], [כד] [שם], [כה] [שבת כו.],

---

תורה אור השלם

1. וְרֵאשִׁית דַּגְנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ:
דברים יח ד

גליון הש"ס

גמ' יצתה זו שאין שיריה נבדין. תמוה לי דת"ל לא תגיא כלל בתכומ' אם טמא ממץ או לא ומלי סכל בשייריס דמטמאת דמיפדרים תרומת ממץ בים לו אם מתמץ ומ' מאין שאין מכל דבלי לקרות לנמאה ממץ תרומה כל הני מאין דבא שייריס נכרין ובסיפוק אם הני מאין ממץ בים לו אם מתמץ ומאה שאינו ממץ ל"ש לפרים מאה זו על הני מאין דאין שייריס נכרין: **שם** דורכן פחות. עיין מוהלן קו"ו ע"ב תוס' ד"ה ולא שומר: **שם** א"ל אביי ומי חיישינן לתקלה. ק"ל דאיך סבר אמי דלא חיישי' לתקלה דמקלה דמקלין בלעיי ומטמאים מ"מ הא חזי לאיסור אע"כ דמיי' לתקלה וכמ"ש רש"י לעיל דף לג ע"א וי"ע: **בתוס'** ד"ה לאימת וכו' אין מקבל הכשר. עיין כריתות יג ע"א תוס' ד"ה כיון:

מוסף תוספות

א. דומיא דלטמא אחרים דבענין כביצה כיון דהכשר מטא עלה. תוס' ר"פ. ב. אלמא ס"ל דבין לטומאת עצמן בין לטומאת אחרים בענין כביצה. מי' הר"ן.

רבינו חננאל (המשך)

שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהור אע"פ שנגע בהן ומטמאן, ואי אמרת נטמאו גם המשקין, אמאי תנן טהור. ומשנינן אליבא דרב חסדא בשלא הוכשרו ולא טמאן מגע טמא מת, אימת מטמו לכי מתכשרו מן המשקה דמסחטיי מינייהו, בתר דסחטי מינייהו כל דהו בצר ליה שיעורא דביצה, דהא כביצה מכוונת הוו, וכיון דבצרי מכביצה לא מיטמו. אבל הני ענבים דאמר ר' יוחנן ודאי הוכשרו, דהא נטמאו קאמר, דאי לא תימא הכי דמשקה בענבים בליע, הא דתניא הא למה זה דומה לתרומת תותים וענבים שנטמאת שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר הסקה כלל, אמאי לית ליה, והא אי דרך להו פחות פחות מכביצה שרי בשותיה. אמר רבא והיא גזירה היא משום דחיישינן דלמא אתי לידי תקלה, כלומר יאכלם כמות שהם. או יסחטם יתר מכביצה. מתיב עליה אביי ומי חיישינן לתקלה והתניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת, ואי חיישינן דלמא אתי לידי תקלה היכי שרינן ליה. ושנינן פת זורקה לבין העצים, שמן נמי רמי ליה בכלי מאוס, וכיון דמאיסי לא אתי למיכל מייניהו.

רבינו חננאל (המשך)

א. דומיא דלטמא אחרים דבענין כביצה כיון דהכשר מטא עלה. תוס' ר"פ. ב. אלמא ס"ל דבין לטומאת עצמן בין לטומאת אחרים בענין כביצה. מי' הר"ן.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

בשליקתא ומאיסתא. קשה גרשה דוקא שהן כבר מאוסות מותר להשהותן אבל למאן דאסר דבתוך כך אתי ביה לידי תקלה כמו בדריכת ענבים בדפרק הלוקח בהמה (בכורות דף כב.) אמרינן שאה תרומה טמאה שנפלה לתוך מאה חולין טהורים ר"מ אומר תרום ותרקב ובמס' תרומות בפ"ה גרסינן תרום ותשרף ואומר ר"ת דבמאיסתא תשרף ויהנה ממנו בשעת שריפה: **מחמין** לו חמין בחיטין של תרומה. תוי"ט דלכהנים של בית רבי היו עושין דלישראל לא שריא אלא הנאה שאינה של כילוי כמו עירוב דמערבין לישראל בתרומה אבל הנאה של כילוי כגון להאכיל לבהמתו או להדליק אסור לישראל דלאמרינן בפ"ק דתמ' ע"ז (טו.) כהן שכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה ובמסכת תרומות (פי"א משנה י) נמי אמרי' מדליקין בנתי כנסיות ובנתי מדרשות בשמן של תרומה שנטמא בדשות כהן פיוש אם יש שם כהן דגר לאחד גר למאה ור"י אומר טעמא משום דדרשין משמתא תרומותי מה תרומה טהורה וכו' ומה טהורה דוקא לכהן אף טמאה דוקא לכהן ובטמאה ליכא אלא הדלקה: **טהרו מלטמא.** תימה לר"י בדפ' קמא דשבת (דף י:) מסקינן דהיינו טעמא דגזרו גידולי תרומה תרומה משום תרומה טמאה ביד כהן פי' אלא יאסה אותה לזריעה והשתא כיון דטהרו יאסה אותה לזריעה כדי לטהרה ואומר ר"י דמשום ריוח פורתא לא יאסה אותה מאחר שעדיין היא תרומה[א] ולא נעשית חולין הקשה רביעו נסיס גאון דתניא בתוספתא[ב] גידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין ומלא תירוץ בירושלמי דמסכת תרומות דהרי הן כחולין היינו להתחייב בלקט ושכחה ופאה ועניי ישראל ועניי כהנים מלקטין אותן אלא שאסורין לזרים והיינו דתניא עניי ישראל מוכרין את שלהן לכהנים בדמי תרומה וטעמא לפי שמדאורייתא אין תרומה ומעשר חייבין בלקט שכחה ופאה ולא אתי גזירה לדבנן ומפקע ליה ועוד הקשה הר"ר משה נגריי"ם דתנן במסכת בכורים (פ"ג מ"ג) יש במעשר ובכורים מה שאין כן בתרומה שהמעשר ובכורים גידולן אסורים מלאכול בירושלים אף לזרים ולבהמה משא"כ בתרומה משמע דגידולי תרומה שרו לזרים מיהו בלאו הכי לא א"ש לישנא אף לזרים דאדרבה אף לכהנים מיבעי ליה למימר וגראה דזרים דהתם [ב] היינו כהנים וכן משמע בירושלמי: **גידולי** גידולין. פירש ריב"א דגידולים היינו גידולי ראשון מן הזרע ואח"כ חזר ונטע אותן גידולים זהו גידולי גידולין ומביא ראיה מירושלמי דמסיק התם אגידולי גידולין משיעשו שני גורנות דהיינו בכה"ג שנזרע ונלקט שתי פעמים ולפ"ה הכל הוי גידול ראשון ומה שפ"ה דשומין הוי דבר שזרעו כלה לא משמע הכי דבמסכת תרומות תנן בפ"ט (מ"י) איזהו דבר שאין זרעו כלה הלוף והשום והבצלים: **פסול** הגוף הוי. תימה דלעיל (דף כ:) אמרינן אם היתה במקום המוגע ניתנה במקום הטורפה ואמרי' גרמא אין בידים לא ואמאי אין מותר לשורפה מיד כשמסיח דעתו ממנה: **למה לי עיבור צורה.** קשה לר"י דילמא האי פסול היינו בדם ובבעלים דבעי עיבור צורה וי"ל מ"מ אחר שנזרק בגוף יש בו היסח הדעת [ב] הר"ר אלחנן: אשם

[א] בשליקתא ומאיסתא הכי נמי בשליקתא ומאיסתא והיכא איתמר דרב אשי אהא דאמר רבי אבין בר רב אחא א"ר יצחק אבא שאול גבל של בית רבי היה והיו מחמין לו חמין בחיטין של תרומה טמאה ללוש בהן עיסה בטהרה אמאי ניחוש דילמא אתי בהו לידי תקלה א"ר אשי בשליקתא ומאיסתא אביי בר אבין ורב חנניא בר אבין תנו תרומות בי רבה פגע בהו רבא בר מתנה אמר להו מאי אמריתו בתרומות דבי מר אמרו ליה ומאי קשיא לך אמר להו [א]תנן [ב]שתילי תרומות שנטמאו ושתלן [ג] טהורים מלטמא ואסורין מלאכול [ד](בתרומה) וכי מאחר דטהורין מלטמא אמאי אסורין מלאכול אמרו ליה הכי אמר רבה מאי אסורין אסורין לזרים ומאי קמ"ל גידולי תרומה תרומה [ה]תנינא [ב]גידולי תרומה תרומה וכי תימא גידולי גידולין ומאי קמ"ל בדבר שאין זרעו כלה [ו]הא נמי תנינא [ז]הטבל גידוליו מותרין בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין באכילה אישתיקו א"ל מידי שמיע לך בהא אמר להו הכי אמר רב ששת מאי אסורין [ח]אסורין לכהנים הואיל ואיפסילו להו בהיסח הדעת הניחא למ"ד היסח הדעת פסול הגוף הוי שפיר אלא למ"ד היסח הדעת פסול טומאה הוי מאי איכא למימר דאתמר היסח הדעת רבי יוחנן אמר [ט]פסול טומאה הוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פסול הגוף הוי רבי יוחנן אמר פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה שומעין לו רבי שמעון בן לקיש אומר פסול הגוף הוי שאם יבא אליהו ויטהרנה אין שומעין לו איתיביה רבי יוחנן לרשב"ל [י]ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר [יא]לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף ותעובר צורתן ויוצאין לבית השריפה אי אמרת בשלמא פסול טומאה הוי משום הכי בעי עיבור צורה שמא יבא אליהו ויטהרנה אלא אי אמרת פסול הגוף למה לי עיבור צורה [יב]והתנן [יג]זה הכלל כל

[ב] שתילי תרומה. אם זרעה, ואפילו דבר שזרעו כלה כגון חטאה וקטניה (שבת יז:).

[ג] ר"מ אומר [ד] [ל"ל והתניא]. [ה] [ובן בתשנה תרומות פי"א משנה ט], [ו] [ועיין תוספות יבמות קו: ד"ה לא וכו' מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[ט] [נמרא ושתלן טהורין מלטמא וכ"ה ברש"י:

[י] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[טו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[טז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[יט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כ] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[כט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[ל] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[לט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מ] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[מט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נ] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[נט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[ס] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[סט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[ע] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[עט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פ] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[פט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צ] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[צט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[ק] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קד] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קה] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קו] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קז] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קח] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קט] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קי] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קיא] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קיב] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קיג] [ל"ל מנוחה בתוך ותוס' לעיל ט. ד"ה כדי ותוס' שבת כו. ד"ה אין מדליקין ותוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא], [ז] [דטהרות פ"ה ה"ה], [ח] עי' מהרש"א.

[קי

כל שפסולו בגופו. פסול ודאי ובכשר עצמו ישרף מיד: בדם. כגון נשפך הדם: ובבעלים. כגון נטמאו בעלים והפסח קיים ואין כאן מי שיאכלנו. ודם אע"פ שפסול גמור הוא אפילו הכי הואיל ואינו כשר עצמו בעי עיבור צורה: **תנא דבי רבה בר אבוה.** עיקר מילתא לא ידענא היכא וטעמא דמילתיה בכילד צולין[מ]: **אפילו פיגול.** שפסול הגוף הוא טענון עיבור צורה והכא לא מצוי לשנויי כדמשני לקמיה מאי פסולו מטמא העוף שנפסלו בטבול יום דהיינו טומאה וצורה למה לי: **רבי אליעזר אומר יזרוק.** אם הדם. ר' אליעזר לטעמיה דאמר בכילד צולין[מא] דם אף על פי שאין בשר: **רבי יהושע אומר לא יזרוק.** ר' יהושע לטעמיה דאמר[מב] אם אין בשר אין דם ואינו אוכל לקדשים כשר קדשי הקדשים קאמר שממילא שלהן חומת עזרה כדכתיב בכולהו[מג] במקר אהל מועד יאכלוה ואם יצאת נפסלת כדליפינן בכילד צולין[מד] מאכל הקודש פימהא[מה]: **מאי נפסל לאו בהיסח הדעת.** בתמיה. דכיון דתנא נטמא ואינו אי מאי פסול איכא מו אי נפסל בעבודת דם כגון במחשבת חוץ למקומו וחוץ לזמנו לא קרי נפסל בשר שהרי אף הדם נפסל ובהא לא נימא ר' אליעזר יזרוק: **אי אמרת בשלמא פסול.** משום טומאה הוא משום הכי מודה רבי יהושע שאם זרק הוללה דאפילו נטמא ודאי ואע"ג דטומאה פסול הגוף הוי מרלה איך ולכתחלה לא יזרוק דקא סבר ריצוי איך בדיעבד הוא ויוצא אע"ג דלא אע"ג דרבי יהושע בעי מרתי דם ובשר מיהו הואיל והבשר בעין ופסול יוצא פסול מחמת דבר אחר הוא משגיון ליה פסול מחסרון מחיצות בפרק קמא דמנחות בפופו[מו] איכא למימר בדיעבד הוללה: **אלא אי.** היכא הדעת פסול הגוף הוא ואיך נמי לא מרלי עליה אמאי הוללה: ה"ג **אלא אי אמרת פסול הגוף הוי אמאי הוללה** ולא גרסינן **פסול הגוף מי קא מרלי איך.** דהא פסול יוצא נמי לא מרלי איך כדאמרינן בפרק קמא (דף מז:) הא אינו נוטל אלא עון עוותאה: **נפסל בעבור יום.** וטעמא משום איך: **אמרה קמיה דר' ירמיה.** הא דרב אשת לעיל דאסורין מלאכול בשר הוא הדעת הוא: **שמעפשא דמחשבה.** בגל עמוקה: **לא שמיע לה בו'.** ומיהו יכולין לגמוד טעמה של משנה דאסורין מלאכול משום מעלה דאף על גב דמהניא זריעה לחולין עבוד רבנן מעלה דלא תהני לתרומה להעלות לה טהרה גמורה להיתר אכילה ומיהו מלטמא טהרו דלהא לא עבוד מעלה: **מי חבא.** כגון של איסור המים דשמא שבתוך החבא היו ממלאין אותן מערב שבת וכשנטמאו אין יכולין ליך ולמלאות מן הסילות בשבת וטורח הוא למלאות מבור הגדול בגגבל והלך והשיקם בחמת המים שבעזרה ומים סלקא להו השקה דזו היא זריעתן משעברו עליהן מי המקוה ועשה חיבור וטבלו: **ואח"כ הקדישן.** שעדיין לא קרא עליהן שם אי לא קדשו בכלי שרת שהטורין: **אין זריעה להקדש.** לטהרו בכך דמעלה עשו בקדשים הכא נמי אין זריעה לתרומה דמעלה עשו: **לא שמעפשא.** דרבי אושעיא: **הקדישן בכלי שרת קאמרת.** דכיון דקדושין הן קדושת הגוף עבדינהו להו רבנן מעלה אבל משום קדושת פה דמלאן בכלי חול לשם חג לא עבדי להו מעלה ומהניא להו השקה: **זו לא שמעתי.** במעלה זו דזריעה לא שמעתי אם בפה אם בכלי אבל במעלה אחרת שמעתי לאף בקדושת פה עבדוה רבנן ואיכא למילף מינה דהוא הדין לכל מעלות שבקודש: **דרכן ואחר כך הקדישן טהורים. לנסכים.** ור' יוחנן לטעמיה דאמר לעיל [נג:] משקין מיפקד פקידי ולא קביני טומאה עם האוכל. ולקמיה מפרש היכי דריך להו: **הקדישן ואח"כ דרכן עמאות.** קא ס"ד הקדים יינו לנסכים: **עמאות.** דעבוד רבנן מעלה בקדשים דמיטמא משקה עם האוכל ולא אמרינן בהו משקין מיפקד פקידי. והא ענבים קדושת פה הן דאי נמי נתנן לכלי אין כלי מקדשן דאין כלי שרת מקדשין אלא דבר הראוי לו כדליפינן בשמיטת קדשים[מז] גבי מזבח שנאמר [שמות כטו] כל הנוגע במזבח יקדש שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי תלמוד לומר עולה וכלי שרת דומיה דמזבח נפקא לן התם: **בענבים של תרומה.** והאי הקדישן קדושת תרומה קאמר דבתרומה לא שייכא קדושת כלי לא ביין ולא בענבים: **אבל הני.** מי החבא: **דרכן ואפילו טובא.** לעיל קמהדר. אמרת דרכן ואחר כך הקדישן טהורות ואפילו טובא בגא אחת בתמיה והא אמרת לעיל פחות פחות מכביצה דאי יותר הא איטמו משקין בכביצה מיליאת טיפה דאשוה טומאת האוכל שהרי יש בה כשיעור: **הכא נמי בפחות מכביצה ואי בעיית אימא הסם דבעינן פחות מכביצה שגבעו ענבים בראשון.** כגון טמא שרץ או טמא נבילה וכל שכן טמא מת דיכון דהוו ענבים שני טיטמאו את המשקין בכביצה משיליאת טיפה דאשוה ואף על פי שהן חולין דכל הפסול את התרומה מטמא משקין להיות תחלה. ושני עושה שלישי בתרומה לא גרסינן דהא בחולין עסקינן דאי בתרומה הא אמרן דבעוד מעלה אמטמא משקה עם האוכל: **הכא דגבעו.** ענבים בשני דהוו להו שלישי ענבים שנעשו על טהרת תרומה משכחת בהו שלישי הלכך דרכן ואחר כך הקדישן אקרא להן שם תרומה טהורין ואפילו דרך הרבה יחד שהאוכל שלישי לא עשה למשקה כלום ומתחלה לא נטמאו עם האוכל דקודם קריאת שם לא עבוד מעלה הקדישן לתרומה ואח"כ דרכן טמאין דמקריאת שם חלה המעלה עליהן ועשה המשקין כאוכל הכל אחד: **אף אנן נמי הגיגא.** דעבוד רבנן מעלה בקדשים ואפילו בקדושת פה: **שפהא חיותן בכלי.** בחותם כלי עצמו שהוא מקדש בו מי חטאת נאפרן לריך למלאותם מן המעין ולא ימלאם בכלי אחר ויערם לתוך זה וכתב ונתן דמשמע תלושין דמותר למלאותם בכלי אחר ויערם לתוך זה: אלא

שאם זרק הורצה. אף על גב דאין לרן מרלה על היולא רבי יהושע סבר זריקה מועלת ליולא כרבי עקיבא דריש מעילה (דף ו:) דאמר זריקה מועלת להוליא בשר מידי מעילה וכל שכן להרלאה דהא רבי אליעזר דאמר הכא זריקה קאמר התם דלהוצאה ממעילה לא מהניא[א]: **ונתן אלמא תלושין והא מחוברין נינהו.** פירוש דונתן משמע דחשיב להו תלושין והיינו לענין קבלת טומאה אף על פי שהן מחוברין[ב] דאשמא מייתי ראיה לאין השקה להקדש מן התורה וכן בתרומה נמי עבוד רבנן מעלה[ג] ופ"ה לחוק: כוסמין

[מא]כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובר צורתן ויוצאין לבית השריפה א"ל האי תנא תנא דבי רבה בר אבוה הוא [מב]דאמר אפילו פיגול טעון עיבור צורה [מג]איתיביה נטמא או שנפסל הבשר או שיצא חוץ לקלעים רבי אליעזר אומר יזרוק רבי יהושע אומר [מד]לא יזרוק ומודה רבי יהושע שאם זרק הורצה מאי נפסל לאו בהיסח הדעת אי אמרת בשלמא פסולי טומאה הוי היינו דמשכחת לה דמרצי ציץ אלא אי אמרת פסול הגוף הוי אמאי הורצה [מה](ציץ) מאי נפסל נפסל בטבול יום אי הכי היינו טמא תרי גווני טמא כי סליק רבין אמרה לשמעתיה קמיה דר' ירמיה [מו]ואמר בבלאי טפשאי משום דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתתא דמחשכו לא שמיע לכו הא דרבי שמעון בן לקיש משמיה דר' אושעיא [מז]מי החג שנטמאו השיקן ואחר כך הקדישן טהורין הקדישן ואח"כ השיקן טמאים מכדי זריעה נינהו מה לי השיקן ואח"כ הקדישן מה לי הקדישן ואחר כך השיקן אלמא [מח]אין זריעה להקדש הכא נמי אין זריעה לתרומה יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה אביי הקדישן בכלי קאמר אבל בפה לא עבוד רבנן מעלה או דילמא בפה נמי עבוד רבנן מעלה אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דאמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן ענבים שנטמאו דרכן ואח"כ הקדישן טהורים הקדישן ואח"כ דרכן טמאין והא ענבים דקדושת פה נינהו ואפילו הכי עבוד רבנן מעלה אמר רב יוסף ענבים קאמרת הכא [מט]בענבים של תרומה עסקינן דקדושת פה דידהו כקדושת כלי דמיא אבל הני דבעי כלי בפה לא עבוד רבנן מעלה דרכן ואפילו טובא ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן [נ]ענבים שנטמאו דורכן פחות פחות מכביצה איבעית אימא הכא נמי פחות פחות מכביצה ואבע"א התם דנגעו להו בראשון דהוו להו אינהו שני הכא דנגעו בשני דהוו להו שלישי א] אמר רבא אף אנן נמי תנינא [נא]ונתן עליו מים חיים אל כלי [נב]שתהא חיותן בכלי ונתן אלמא תלושין נינהו והא מחוברין נינהו אלא

עין משפט נר מצוה

קח א מיי' פ"ד מהלכי קר"ש הלכה ג:
קט ב מיי' פ"ח מהלכי פסולי המוקדשין הלכה לח:
קי ג מיי' פ"ו מהלכות איסורי מזבח הלי ו:
קיא ד סם הלכה ח:
קיב ה מיי' פי"ב מהלכי תרומות הלכה יא:

מוסף רש"י

כל שפסולו בגופו. כגון פיגול נותר טמא ויוצא, ישרף מיד. ואין צריך להמתין (לקמן נג:). **בדם ובבעלים.** כגון נשפך הדם וכגון פסח שנמנו בעלים או נטמאו אחר זריקה, דעכשיו פסח כשר הוא אלא שאין לו אוכלין (שם). **תעובר צורתן.** שתמינו לו עד שתעובר ממנו צורת בשר, דכיון דאין פסולו תמוד לא שרפינן קדשים בזמנן, ועיבור צורה הוא פסול גינה, דהוה ליה פסולו בגופו (שם). **אפילו פיגול.** דפסול תמוד הוא ופסול דאוריתא הוא (מנחות נ:). **בארעא דחשוכא.** בבבל שהיא מגולה (יומא נז:) דבכל עמוקה היא דכתיב (ישעיה מד) האומר לצולה חרבי (מנחות נב:). **דורכן פחות פחות מכביצה.** פחות מכביצה אוכל טמא אין ממנה אחרים (לעיל לג:). **שתהא חיותן בכלי.** אלא יטול מן המעין בכלי אחר ויתן לתוך זה, אלא בכלי זה יטאנם מן המעין (סוטה מז:).

רבינו חננאל

כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובר צורתן, כלומר כל זמן שיתכן שיאכל מניחין אותו שמא יבוא אליהו ויתירנו באכילה עד שיסריח וישתנה מצורת בשר שאי אפשר להאכל כלל ויצא לשרפה, קתני מיהא כל שפסולו בגופו ישרף מיד. פירוש לול ארובה כמו ובלולין יעלו. ושינון האי תנא סבר אפילו פגול שאינו מרצה לעולם והוא ודאי פסול הגוף טענון עיבור צורה דליף ענן ענן מנותר. **תוב מותיב עליה מהא, נטמא הבשר או נפסל או יצא חוץ לקלעים כו'.** קתני מיהא אם זרק הורצה וכי פסול הגוף בר הרצאה הוא. ומשני רבי שמעון בן לקיש מאי נפסל נפסל בטבול יום, דלא מסח דעתיה ותרי גוני טומאה הוי. ר' ירמיה פשיט ליה לביעא דרבה בר מתנה מהא דאמר ריש לקיש מי החג שנטמאו השיקן במים ואחר כך הקדישן טהורין, הקדישן ונטמאו ואחר כך השיקן טמאין. פירוש כיצד משיקן נותנה בכלי גללים או בכלי אבנים או בכלי אדמה. ומטלא אותו הכלי מן המים ומטבילן במי מקוה כדי שיהיו מי מקוה צפין עליו, ועלתה להם טהרה, והיינו השקתן וכבר פירשנוה ביום טוב. פירוש הקדיש מים, לנסך אותם בחג ונטמאו והשיקן, פירוש ושיקון במי מקוה לטהרן, ואע"פ שנכנסו כאלו זרועים הם במקוה לא עלתה להם טהרה. שאין הזריעה מטהרת בהקדש, כך שתילי תרומה אע"פ ששיקען וזרען בקרקע לא עלתה להם הנתרה. ומאי אסורה אסורה לכהנים. א"ל **אביי לרב דימי בקדושת כלי קאמרת,** כגון אילו מי החג וכיוצא בהן שנקדשו בכלי הקודש, עבדו בהן רבנן מעלה שאין זריעה מטהרת בהקדש שנקדש בכלי

מסורת הש"ס

מ) לקמן עג: פס:, נ) ג"ז סס מנחות נ:, נא) לקמן עז: [זבחים קד.], נב) ל"ג, נג) יומא מז. זבחים מ: מנחות נב., נד) [לעיל נג:], נה) [לקמן מז:], נו) [לקמן פב:], נז) [לקמן עז.], נח) [שם], נט) [ויקרא ז], ס) [לקמן פב.], סא) [ויקרא י], סב) [דף יב.], סג) [זבחים פג:],

תורה אור השלם

1. וְלָקְחוּ לְטָמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי:
במדבר יט יז

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ונתן וכו' ופ"ה דחוק, עיין בר"ש פ"ט מ"ג דפרה:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) גמרא אמר רבא אף אנן נמי תגיגא וכו'. ג"כ ל"ע דעל זה לא שייך אף אנן נמי תגיגא כיון דאיכו בלשון הכריעתא אלא אמאמא דש"ס אמרו אבל בתמורה ר"ג ע"ג אותא כך וכמ"ש שם בגליון יעש"ש כי בש"ס אנו אינו אבל מצאתי כן בילקוט ומז תשס"ב:

מוסף תוספות

א. וכיון דקסבר דוריקה מועלת בפסול יוצא ודאי מרצה הציץ. תוס' ר"פ. ב. אפ' חיבון למים חשיבי כחלושין ואין זריעתן מטהרתן. תוס' הלש"ם.

רבינו חננאל (המשך)

הקדש, אבל אם הקדישו קדושה בפה שאמר זה קדש ועדיין לא בא בכלי קדש הא מיבעי לי, [אין] יש לו זו המעלה שהרי כבר נקדש או לא. אמר לו זו בהדיא לא שמעתי כיוצא בה שמעתי, דאמר רבא בר בר חנה אמר ר' יוחנן ענבים שנטמאו דרכן ואח"כ הקדישן טהורין, הקדישן ואח"כ דרכן טמאין, הרי ענבים הללו קדושת פה נינהו שעדיין לא באו בכלי. כי עדיין אינם יין להנסך, ואפילו הכי עבוד להו מעלה. ודחיי רב יוסף ואמר, הני ענבים דאמר רב יוחנן ענבים דתרומה הן דקדושת הפה דידהו קדושה במורה היא, וכיון שאמר הרי אלו תרומה כקדושת כלי דמיא קדושתן, אבל קדש דבעו כלי כגון ניסוך המים וניסוך היין וכיוצא בו, בפה בלא קדושת כלי לא עשו בהן מעלה. ואקשינן אהא ומי אמר ר' יוחנן הכי ענבים שנטמאו דורכן דקתני נמי פחות פחות מכביצה. איבעית אימא התם דאמר רבי יוחנן פחות פחות מכביצה, דנטמאו בוודל ראשון דהוו ענבים שני, ושני עושה שלישי בתרומה, לפיכך דורכן פחות פחות מכביצה, והני דורכן כולן כאחד כגון שנטמאו בוודל שני, דהוו להו ענבים שלישי, ואין שלישי עושה רבריני בתרומה. **אמר רבא אף אנן נמי תגיגא,** דבקדושת כלי עבדו בהו מעלה, דכתיב ונתן עליו מים חיים אל כלי שתהא חיותן בכלי, מדקאמר ונתן אלמא (עיקרן) דעקורין) מן המעין הן ותלושין נינהו, והדר קרי להו מים חיים אל כלי אלמא מחוברים נינהו.

אלא מעלה. בעלמא הוא מדרבנן בכלי ואסמכוה רבנן אקרקע: **הכא נמי מעלה.** בעלמא הוא דאין זריעה לתרומה ואסורין מלאכול: **פגינא.** דעבוד רבנן[מ] מעלה בקדשים אפילו מדאורייתא: **בקדשים נא.** אם טומאה בדם כפרה היא כגון זב וזבה ויולדת: **והכשר.** כל טהור יאכל וגו' וי"ו יתירה לרבות עצים ולבונה של קודש לטומאה וקאי אלעליל והכשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והכשר: **איטמויי גינהו.** בתמיה. הא' לאו אוכל גינהו: **מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו.** משום מוכח מלה בלילה ראשונה שהוא מחוייב לאכול מצה כדכתיב (שמות יב) בערב תאכלו מצות: **שיבולת שועל.** אביינ"א שיבולת שלה עשוי כזנב שועל: **שיפון.** שיגל"א: **יוצאין בדמאי.** תבואה הנלקחת מעם הארץ והיא נקראת דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפרישׁ מעשרותיה מספק ואם אכל מצה ממנה ולא הפרישׁ מעשר ממנה יצא: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטלה תרומתו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והלהדים בחלה ובתרומה.** אבל ישראל בתרומה לא כדיליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו מצות חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות מי שאינו מוזהר על חימוצו אלא משום חמץ אתה יוצא בו ידי חובת מצה יצא זה שאסור מחמת איסור אחר: **ולא במעשר שני.** חוץ לירושלים: **עשאן לעצמו.** לחם תודה ונזיר: **אין יוצא בהן.** ואפילו לא שחט הזבח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאן לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [לח.]: **נמכור בשוק.** לגוברי לחמי תודה ונזירות יוצא בהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [לח.]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דאין תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **דישרא.** שיגל"א: **גולני.** איספילט"א בלע"ז: **שבילי שעלה.** אביינ"א. תעלה תרגום של שועל[ט]: **דכריס הבאין לידי חימוץ אדם יוצא בהן.** משום מצה אם עשאן מצה: אורז ודוחן אין עושין חמץ ואם מחמיצין אותן מסריחין: **אוסר באורז ודוחן.** לאכול חימצו בשביל בפסח. יש מפרשים למנחות משום דכל המנחות באות מצה ושיבוש הוא דאין מנחה באה אלא חטים דכתיב (שמות כט) סולת חטים תעשה אותם חוץ ממנחת העומר שאינה באה אלא שעורין [וכן] מנחת סוטה ופשיטא דדוחן לא ומאן פליג עליה דרבי יוחנן בהא ומי ממיר: **שקרוב לחימוץ.** אלמא בא לידי חימוץ ולדידיה יוצאין בו משום מצה: **חמץ גמור לא יוי.** ונפקא מינה דאין עונש כרת ואם אכלו בשוגג אין מביא קרבן: **קרמיס.** מפרש לקמיה: **חייבת בחלה.** דמין דגן הוי ואע"ג דחלת לחם כתיב בה וגמר לחם לחם מלחם עוני במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף ע:) אורז[א] נמי לחם הוא: **שיגניפא.** קלח שקורין ייל"א בלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. ליענא אחריגא שמעתי אשדרגיל"א ומגלגת בשיפון: **ללגיפא.** מק' בלע"ז: **כיון ונשמן.** דלא נתן בה מיס: **אין חייבין על חימוצו כרת.** דמי פירות אין מחמיצין כדלקמן [ע"ב]: **מלה עשירה.** ורחמנא אמר לחם עוני [דכריס טו]: **המחהו וגמעו.** אשום לחם דמין דגן קאי ואשמעינן דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיסטנפרי"ר בלע"ז. שהמחהו במיס: **אין אדם יוצא בה ידי חובתו.** דלאו דרך אכילה קאכיל ליה: ומי

בוסמין מין חיטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין. רש"י פירש לענין דאין מורמין ממין על שאין מינו ור"י אומר דבמנחות בפרק ר' ישמעאל (דף ע.) מוכח בהדיא דבריתא לענין אלה מיתני' [א] יש מקשין דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ב) החיטה אינה מצטרפת עם הכל חוץ מן הכוסמין והשעורין מצטרפין עם הכל חוץ מן החיטין אלמא כוסמין בהדי שעורין שפיר דמי ואומר ר"י דכוסמין מין חיטין כלומר אף מין חיטין וכל שכן מין שעורין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ולא מין מחין והא דתניא התם בריש המסכת ממשה דבריס חייבין בחלה החיטין והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין בחלה ומצטרפין זה עם זה אומר ר"י דמשני בירושלמי כאן בנשוך וכאן בגלוג פי' בנשוך שכל אחת ואחת נעשה עיסה בפני עצמה ואחר כן נשכו ונתחברו יחד התם ודאי אין מצטרפין כולם אלא כמו שמפורשין בגלוג שכל הקמחים גילוסים יחד ועשו מהן עיסה בהיא כולם מצטרפים דהשבינן כולם כאחד: ומי

*אלא מעלה הכי נמי מעלה אמר רב שימי בר אשי אף אנן נמי תנינא[ב] טבל ועלה[א] אוכל במעשר[ב] העריב שמשו אוכל בתרומה אין בקדשים לא אמאי טהור הוא אלא[ג] מעלה ה"נ מעלה אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא[1] והבשר[ג] לרבות את העצים ולבונה עצים ולבונה בני איטמויי נינהו אלא[ד] מעלה הכא נמי מעלה: **מתני'** אלו[ד] דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחטים בשעורים בכוסמין ובשיפון ובשיבולת שועל ויוצאין בדמאי ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו ובמעשר שני והקדש שנפדו והכהנים בחלה ובתרומה אבל לא בטבל ולא במעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו חלות התודה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו אין יוצא בהן עשאן למכור בשוק יוצאין בהן: **גמ'** [ה]תנא [ו]כוסמין מין חיטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין כוסמין גולבא שיפון דישרא שיבולת שועל שבילי תעלא[ז] הני אין אורז ודוחן לא מנהני מילי[ח] אמר רבי שמעון בן לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל וכן תנא דבי ר' אליעזר בן יעקב אמר קרא[2] לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון מתניתין דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין דגן הוא וחייבין על חימוצו כרת[ט] דתניא רבי יוחנן בן נורי אוסר באורז ודוחן מפני שקרוב להחמיץ איבעיא להו שקרוב להחמיץ דקדים ומחמיץ או דילמא קרוב להחמיץ הוי חמץ גמור לא הוי תא שמע דתניא[י] אמר רבי יוחנן בן נורי אורז מין דגן הוא וחייבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח וכן[י] היה רבי יוחנן בן נורי אומר קרמית חייבת בחלה מאי קרמית אמר אביי שיצניתא מאי שיצניתא אמר רב פפא שיצניתא דמשתכחא ביני כליתא אמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש [יעיסה שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצה כרת יתיב רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע קמיה דרב אידי בר אבין ויתיב רב אידי בר אבין וקא מנמנם א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא מאי טעמא דריש לקיש א"ל דאמר קרא לא תאכל עליו חמץ [וגו'] דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו במצה חייבין על חימוצו כרת והא הואיל ואין אדם יוצא בה ידי חובתו [ד]דהויא ליה מצה עשירה אין חייבין על חימוצה כרת איתיביה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא[כ] [ה]המחהו וגמעו אם חמץ הוא ענוש כרת ואם מצה הוא אין אדם יוצא ידי חובתו בפסח והא הכא דאין אדם יוצא ידי חובתו במצה וחייבין על חימוצו כרת איתער בהו רב אידי בר אבין אמר להו [ו]דרדקי היינו טעמא דריש לקיש משום דהוו להו מי פירות ומי

מהאי קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגו', דברים שיתכן לבוא לידי חימוץ אותם הזהירה תורה שלא תניחם להחמיץ אלא תאכלם מצה, אבל אילו שאין באים לידי חימוץ לעולם אלא לידי סרחון, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורז קרוב להחמיץ, פשטנא שמחמיץ הייא, כלומר במהרה מדקתני שחייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב כדאמרינן קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצה כרת. קס"ד משום דהוה מצה עשירה, ואותבינן עליה המחהו וגמעו פירוש אם המחה לכבר במשקה [ביין שמן ודבש] וגמעו, אם חמץ הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתיתא יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחייבין על חימוצו כרת. ושנינן לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמיצין. ירושלמי אין לשין מצה במשקין, אבל מקטפין אותה במשקין. אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתי מצתם במשקין. אין לשין בחמין מפני שחולטין ולא בפושרין מפני שהן מחמיצין.

א) פי' רבינו כמאן הוא כפי' הוס' לעיל לד ע"ב ד"ה ומתן ודו"ק. ב) מלשון רבינו נראה דגי' אחרת היה לו בד' הגמ' כאן דהכלאים הוא מתרומה עלמה דעשה בה התודה מעלה.

כיב א מיי' פ"ג מהל' מעשר שני הל' ד
סמג לאוין רסד:
כיג ב מיי' פ"ז מהל' תרומות הלכה ב
סמג לאוין רנז:
כיד ג מיי' פ"ו מהל' מאכלי אסורות מזבח הלכה ח:
קטו ד מיי' פ"ה מהל' מו"מ הל' ה וס"ו הלכה ד סמג לאוין עט טוש"ע ח"מ סי' תנג סעיף ג:
קטז ה מיי' שם וס"ו מהל' איסורים הלכה ב טוש"ע שם וטוש"ע י"ד סי' שכד סעיף ג:
קיז ו ז מיי' פ"ה מהל' מו"מ הל' ב וס"ו הלכה ה סמג לאוין עט טוש"ע ח"מ סימן תסב סעיף ג:
ח [מיי' פ"ל מהל' ממרים ומלה הל' ח]:

תורה אור השלם

1. וְהִבְדִּיל אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכֵל בָּשָׂר: ויקרא ז יט
2. לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: דברים טז ג

מוסף תוספות

א. דמצטרפי להשלים זה עם זה כשיעור, [אבל לענין תרומה לא מצטרפין]. תוס' ר"פ.

רבינו חננאל

אלא מעלה עשו בהן, דאע"ג דהן בכלי הן בתוך המעין נקראים חיים, וכי האי גונא בחולין לא מדטמו, דכתיב אך מעין ובור מקוה מים יהא טהור, והכא במי חטאת כיון שהן בכלי מיטמאין ואין חבורן במעין ב) מטהרן. הנה מעלה. רב שימי אמר מהא טבל ועלה אוכל במעשר, הערב שמשו אוכל בתרומה ג), אמאי בעי הערב שמש והא טהור הוא, אלא מעלה. רב אשי אמר מהא, והבשר לרבות עצים ולבונה, עצים ולבונה בני קבולי טומאה נינהו, אלא מעלה עשו, הכא נמי מעלה עשו. מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחטים בשעורים כו'. הני אין אבל אורז ודוחן אם יעשה מהן מצה אינו יוצא בהן ידי מצה מדאורייתא, מנא לן. דפשטין ליה

גליון הש"ס

גמרא אלא מעלה. עיין מגיה לגלן פ"ג הלכה ח מהלכות פסולי המוקדשין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה מיינת בחלה וכו' אורז נמי לחם הוא. ל"ל קרמיס נמי לחם הוא:

לעזי רש"י

אביינ"א. שיבולת-שועל. **שייגל"א.** שיפון. **אישפילט"א.** כוסמת. **אביינ"א.** שיבולת-שועל. **ניל"א.** קצח (צמח). **אישדרגיל"א.** עשב בר הצומח בשדות שיפון. **מק'** [מ"ק]. פרג. **דישטינפרי"ר.** להשרות.

מוסף רש"י

והבשר לרבות את העצים ולבונה. והכשר יטהיר הוא דהא ריישׁא דקרא הכשר משמעי, לרבות עצים ולבונה לקבל טומאת אוכלין (חולין לד:) לטומאת עלמן, דחיבת הקודש מכשרתם לשיטהו אוכלא ואע"ג דהני לאו בני אכילה נינהו (זבחים לד.) דעני המערכה מקבלים טומאה, מדרבנן היא משום חיבת הקודש וקרא אאמכתא בעלמא דהא עצים בעלמא לא מקבלי טומאה (מנחות כא. וקב: וחולין לג.). **כוסמין** מין חיטין. לענין אלה אינטריך, כדאמרינן במסכת חלה החיטין אין מצטרפין עם הכל חוץ מן הכוסמין, השעורים מצטרפין עם הכל חוץ מן החיטין (מנחות ע.). **דרדקי.** כחוטים שלא הגיעו לכנרא (שבת קמה:).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות